

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 248/23
11.5.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Радмиле Радић, чланова већа, у парничном поступку по тужби тужиље АА, рођене... из ..., коју заступа пуномоћник Данило Ковачевић, адвокат из Вршца, против туженог ББ из ..., ... са пребивалиштем у ..., кога заступа пуномоћник Гордан Медаковић, адвокат из Вршца, Улица Стевана Немање 11, ради развода брака, поверавања малолетне деце, одржавања личних односа и издржавања малолетне деце, одлучујући о жалби тужиље, изјављеној против пресуде Основног суда у Вршцу П2 9/2023 од 27.02.2023. године, у седници одржаној дана 11.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиље и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Вршцу П2 9/2023 од 27.02.2023. године у ставу четвртом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Вршцу П2 9/2023 од 27.02.2023. године у ставу шестом и седмом изреке и у том делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке разведен је брак странака тужиље АА, рођене ... из ... и туженог ББ из ..., који је био закључен пред матичарем Града Вршца, дана ... 2015. године под текућим бројем ... за 2015. годину на основу одредбе члана 41 Породичног закона. Ставом другим малолетна деца парничних странака, кћер ВВ, рођена дана ... 2016. године у...и малолетни син ГГ, рођен дана ... 2022. године у ..., поверени су на чување, васпитавање и делимично издржавање мајци АА, рођеној ..., која ће самостално вршити родитељско право. Ставом трећим одређена је адреса пребивалишта оба малолетна детета на адреси њихове мајке у Улици ... у ... или на било којој другој адреси пребивалишта мајке. Ставом четвртим одређен је начин одржавања личних односа малолетне ВВ и малолетног ГГ са оцем ББ, тако што ће отац виђати малолетног ГГ сваки други викенд, у суботу, у периоду од 10,00 до 14,00 часова, тако што ће отац преузимати дете на адреси мајке у ..., Улица ... и враћати га истога дана на исту адресу, док ће отац виђати малолетну ВВ сваког другог викенда од петка у 19,00 часова до недеље у 19,00 часова, тако што ће преузимати дете на адреси мајке у ...,

Улица ... и враћати га на исту адресу. Прве године након доношења пресуде, први дан дечијег рођендана, Божића, Ускрса и Нове године, деца ће заједно провести код мајке, а наредне године код оца и тако наизменично. На дан очеве крсне славе, на дан очевог рођендана, деца ће боравити код оца у временском периоду који родитељи договоре. Малолетна ВВ ће први део зимског и први део летњег распуста провести код оца, тако што ће је отац други дан распуста преузети од мајке и вратити мајци последњег дана по истеку прве половине распуста. Отац је дужан да у случају немогућности доласка на договорене контакте, благовремено, путем телефона о томе обавести мајку, а мајка је дужна да обавести оца, у случају да су деца због болести и сл, спречена да се виде са оцем у договореном термину. У случају да из неког разлога није могуће спровести виђање, потребно је надокнадити виђање оца са дететом у новом договореном термину. Ван термина који су уређени овом пресудом, отац може виђати децу у складу са њиховим жељама и потребама, у времену које неће реметити њихове свакодневне обавезе. Ставом петим изреке, обавезан је тужени ББ из ... да као отац плаћа на име свог доприноса законском издржавању малолетне кћери ВВ, рођене ...2016. године у ... по 20.000,00 динара месечно, за сина ГГ, рођеног ... 2022. године у ... по 15.000,00 динара месечно, почев од 12.01.2023. године, као дана подношења тужбе, па убудуће, док за то постоје законски услови умањено за износ од 30.000,00 динара на име доприноса за издржавање за јануар 2023. године и 30.000,00 динара на име доприноса за фебруар 2023. године, с тим да све доспеле износе до дана правноснажности ове пресуде плати одједном у року од 15 дана од дана правноснажности ове пресуде, а будуће доспеле износе до 10. у месецу унапред и док за то постоје законски услови, под теретом извршења. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље да се обавезе тужени, као отац, да на име свог доприноса за издржавање малолетне ВВ плаћа преко досуђеног износа од 20.000,00 динара, до траженог износа од 50.000,00 динара, а у висини од 30.000,00 динара месечно, а за издржавање малолетног ГГ преко досуђеног износа од 15.000,00 динара до траженог износа од 30.000,00 динара, а у висини од 15.000,00 динара. Ставом седмим, одлучено је да свака странка сноси своје парничне трошкове.

Против наведене пресуде тужиља је благовремено изјавила жалбу, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, побијајући је у ставу четвртом, шестом и седмом изреке. Трошкове другостепеног поступка је тражила.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у побијаном делу, у смислу одредбе чланом 386 ЗПП-а ("Службени гласник РС" бр.72/11, 55/14, 87/18 и 18/20) у вези са чланом 202 Породичног закона, Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужиље није основана у погледу одлуке из става четвртог изреке, којом је уређен начин одржавања личних односа малолетне заједничке деце са оцем, док је основана у погледу одлуке о висини доприноса за издржавање заједничке деце странака из става шестог изреке побијане пресуде.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда, парничне странке су

закључиле брак дана ...2015. године из ког имају двоје деце ВВ, рођену дана ... 2016. године и ГГ, рођеног дана ... 2022. године. 23. децембра 2022. године, услед несугласица, у августу 2022. године заједница живота је фактички прекинута, од када су деца остала да живе у заједници са мајком. Тужила са децом живи у кући, која је власништво њених родитеља и у заједници са родитељима у приземном делу куће, а у ширем породичном домаћинству и са породицом брата тужиље и бабом, тако да сви живе у истом породичном домаћинству у истом дворишту. Тужила је по занимању правник, али је тренутно незапослена. Тужила не учествује у плаћању трошкова заједничког породичног домаћинства, које сnose остали чланови породичне заједнице и помажу финансијски тужили у трошковима који се односе на децу. Малолетна ВВ похађа вртић који се месечно плаћа 3.600,00 динара и 350,00 динара за час енглеског језика, а 2.000,00 динара годишње износи трошак за књиге и часописе који се купују у вртићу. Малолетна ВВ похађа и приватну школу енглеског језика, што месечно износи 4.000,00 динара, има и обавезу плаћања чланарине за фолклор у износу од 1.500,00 динара. За гардеробу малолетне ВВ, према утврђењу првостепеног суда, оствари се месечно трошак од 5.000,00 динара заједно са обућом. За малолетног ГГ месечни трошак је у износу од 6.000,00 динара за пелене, шампон за купање месечно 800,00 динара. За гардеробу малолетног детета ГГ, потребно је месечно издвојити 5.000,00 динара. Трошак на име мобилног телефона тужиље у износу од 1.800,00 динара сноси мајка тужиље, а тужилини родитељи, који су иначе пензионери и остварују пензије нешто више од 20.000,00 динара, сnose и трошак централног грејања, који у зимском периоду износи 19.000,00 динара и за електричну енергију 10.000,00 динара. Као неспорно међу странкама је констатовано да је тужени 27. јануара 2023. године за издржавање оба заједничка детета, уплатио износ од 30.000,00 динара, а средином фебруара још износ од 30.000,00 динара за фебруар месец 2023. године. Тужени живи сам у кући коју су супружници купили током трајања брака. Првостепени суд је утврдио да трошкови везани за домаћинство износе 50.000,00 динара од чега су трошкови за МТС за новембар 2022. године износили 4.934,31 динар, 2.736,23 динара за комуналне услуге и 14.134,08 динара за гас за исти месец, трошкови за електричну енергију за септембар 2022. године су износили 9.598,79 динара, за децембар 2022. године 22.277,90 динара, за децембар 2022. године 2.860,01 динар за комуналне услуге и 29.617,14 динара за гас, а накнада за одводњавање за 2021. годину износила је 5.520,73 динара. Тужени има кредитно задужење два уговора о кредиту, закључени оба истог дана 30. августа 2021. године на износ од 900.000,00 динара и на износ од 1.000.000,00 динара, са роком отплате од 70 месеци, тако да по наведена два кредита његово задужење износи око 33.000,00 динара месечно. Према утврђењу првостепеног суда ова средства су утрошена за адаптацију куће, која је купљена у току трајања брака и у којој сада живи тужени. Трошкови туженог за храну месечно износе 20.000,00 динара, за гардеробу 12.000,00 динара, за гориво за путничко возило 12.000,00 динара од чега послодавац сноси део трошкова у висини од 3.700,00 динара, као и трошак регистрације путничког возила у свом власништву у висини износа од 27.000,00 динара годишње.

Парничне странке су постигле споразум о вршењу родитељског права, тако да родитељско право самостално врши мајка, а имајући у виду да је надлежни орган старатељства, Градски центар за социјални рад Вршац, дао мишљење да оба родитеља могу адекватно да се брину о деци, да умеју да препознају и задовоље потребе деце, као и да на плану родитељског функционисања нема сметњи које би представљале

препреку за одржавање редовног контакта оца са децом, првостепени суд је прихватио овај споразум парничних странака.

У погледу начина одржавања личних односа, Центар за социјални рад, као надлежни орган старатељства ставио је предлог да се виђање малолетне деце одвија управо на начин на који је то и уређено ставом четвртим изреке побијане пресуде. Приликом давања оваквог мишљења Центар за социјални рад Града Вршца од дана 24.02.2003. године овај надлежни орган старатељства је имао у виду, односно сагледао чињеницу да малолетна ВВ у септембру 2023. године полази у школу, па је приликом давања мишљења узео у обзир ту околност и дао предлог за одржавање личног контакта малолетне ВВ са оцем, у складу са школским обавезама које ће од тада уследити. Приликом давања мишљења, Градски центар за социјални рад Вршац је имао у виду да нема ометајућих околности због којих би виђање оца са децом требало ограничити, те је предложено да се виђање може одвијати и ван предвиђених термина, а у складу са жељама и потребама деце, које неће реметити њихове свакодневне потребе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања и применом материјалног права првостепени суд је закључио да су испуњени услови да се брак парничних странака разведе, да је у најбољем интересу малолетне заједничке деце да буду поверена на самостално вршење родитељског права мајци, те да се лични однос малолетне деце са оцем одвија на начин како је то предложио Центар за социјални рад Града Вршца.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, правилна је одлука првостепеног суда у ставу четвртим изреке којим је уређен начин одржавања личних односа малолетне деце са оцем. Разлоге које је за своју одлуку у овом делу дао првостепени суд у свему као правилне прихвата и овај суд, као другостепени и упућује на исте применом одредбе чл.396 став 2 ЗПП-а.

Супротно жалбеним наводима тужиље, правилно је првостепени суд оценио да се интерес деце штити на начин описан ставом четвртим изреке побијане пресуде у погледу начина одржавања личног односа малолетне деце са оцем, имајући у виду стручно мишљење надлежног органа старатељства који је родитељске компетенције оба родитеља проценио као добре и оца оценио као мотивисаног за одржавање личних односа са малолетном децом, а који је и у интересу малолетне деце да се одржава, те да не постоји сметња да се на описани начин спроведе описани начин одржавања личних односа малолетне деце, имајући при том у виду да је правилно надлежни орган старатељства антиципирао врло скоре догађаје у смислу поласка малолетне ВВ од септембра месеца у школу и у складу са тим и предложио начин одржавања личних односа са оцем.

Осим тога, овај суд налази неоснованим наводе тужиље из жалбе да овако опредељен начин одржавања личног односа малолетне деце са оцем није довољно јасан и прецизан, јер је и по ставу овог суда, као другостепеног, првостепени суд са довољним степеном прецизности определио време у коме се остварује контакт малолетне деце са оцем, те је оставио могућност и с обзиром на компетенције оца, да

у складу са потребама и жељама деце и прошири овај модел, свакако уз претходну сагласност мајке. При томе је овај суд имао у виду да тужила током првостепеног поступка није ставила примедбе на закључак којим је надлежни орган старатељства предложио начин на који треба да се, у најбољем интересу деце, одвија виђање деце са оцем.

Следом наведеног, применом одредбе чл.390 Закона о парничном поступку, а у вези са чл.202 Породичног закона, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, по налажењу Апелационог суда изложено становиште првостепеног суда о датим разлозима за одбијање тужбеног захтева у делу преко досуђеног износа од 20.000,00 динара на име месечног износа за издржавање малолетне ВВ (а за износ од јо 30.000,00 динара) и износа од 15.000,00 динара (а за износ од још 15.000,00 динара) на име месечног износа за издржавање малолетног ГГ, на које износе је обавезан овде тужени претходним ставом изреке побијане пресуде, да доприноси издржавању малолетне деце, за сада се не може прихватити као правилно, јер је засновано на погрешној примени материјалног права, због чега ни чињенично стање није потпуно утврђено.

Наиме, приликом одмеравања висине доприноса за издржавање малолетне деце од стране родитеља са којима не живе, првостепени суд је применом одредбе чл.73 и 160 став 1 Породичног закона, 160 став 4 и 162 став 2 и 3 Породичног закона закључио да узимајући у обзир трошкове за обезбеђење егзистенцијалних потреба малолетне ВВ износе укупно 25.000,00 динара, а малолетног ГГ 20.000,00 динара, односно 45.000,00 динара укупно, од чега је тужени обавезан да плаћа месечно износ од 35.000,00 динара, а да тужили преостаје да их издржава са још 10.000,00 динара, налазећи да досуђени износ представља око 20% од месечне нето зараде коју тужилац остварује, имајући у виду да је туженом на име зараде за новембар месец 2022. године исплаћен износ од 200.372,31 динар, за децембар месец 2022. године износ од 198.808,13 динара и за јануар месец 2023. године (први део) 70.455,95 динара, те имајући у виду да тужени тренутно има велике издатке на име отплате кредита, који отплаћује од своје зараде, а средства су утрошена током трајања брака за реновирање куће у којој су супружници живели са децом, те да управо та улагања утичу на увећање вредности непокретности око које супружници још увек нису постигли споразум. Имајући у виду да тужени сам живи у тој непокретности, има и веће трошкове који су везани за исхрану, грејање и одржавање од трошкова које има тужила, која живи у заједничком домаћинству са родитељима, братом, снајом и баком, те да тужила тренутно не остварује приходе, а да је радно способна и у могућности је да својим радом оствари износ на који је обавезана да даје на име свог доприноса за издржавање малолетне деце, да је најбољи интерес детета, имајући у виду и узраст и пол деце и жеље и осећања, узраст и зрелост и потребе детета, као и способност родитеља да задовоље утврђене потребе детета.

Одредбом члана 6 став 1 Породичног закона, прописано је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Одредбом члана 154 став 1 Породичног закона прописано је да малолетно дете има право на издржавање од родитеља, а одредбом члана 160 став 1 наведеног закона да се издржавање одређује према потребама повериоца издржавања, те могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања, док је

ставом два истог члана прописано да потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања, а ставом три истог члана да могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања. Одредбом члана 162 став 3 истог закона прописано је да ако је поверилац издржавања дете, висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ, дужник издржавања.

Стандард најбољег интереса детета прокламован је и чланом 3 тачка 1 Конвенције Уједињених нација о правима детета – Конвенција о правима детета (ратификоване Законом о ратификацији Конвенције УН о правима детета “Сл.лист СФРЈ”-међународни уговори 15/90 и “Сл.лист СРЈ”-међународни уговори бр.4/96 и 2/97) којом је прокламовано да је у свим активностима која се тичу деце, без обзира да ли их предузимају јавне или приватне институције, од првенственог значаја најбољи интерес детета, док је тачком 2 истог члана предвиђено да се детету мора обезбедити таква заштита и брига која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе дечијих родитеља или других лица која су за то одговорна.

Чланом 27 Конвенције о правима детета, признато је право сваког детета на стандард примеран физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју и установљена првенствено одговорност родитеља и других лица одговорних за дете да у оквиру својих способности обезбеде животне услове потребне за развој детета. Издржавање не подразумева само обезбеђење средстава за исхрану, одевање и становање, већ и обезбеђење културних, социјалних, рекреативних и других потреба детета, те тужени има обавезу да искористи све своје потенцијале, како би обезбедио недостајућа средства за издржавање и остваривање законитих прихода, којима се у разумној мери подмирују потребе малолетног детета, уколико сматра да приходи које тренутно остварују нису довољни за задовољење његових потреба и потреба лица која су дужна да издржавају.

Имајући у виду цитиране одредбе основани су жалбени наводи да првостепени суд није утврдио потребе малолетне деце у потпуности, као и стварне могућности туженог, имајући у виду да чињенично утврђење првостепеног суда заправо представља уношење делова исказа парничних странака у погледу трошкова које имају, а које се односе на трошкове живота даваоца издржавања и трошкове живота прималаца издржавања које се тичу њихових егзистенцијалних потреба, ослањајући се на помоћ баке, деке и ујака са којим тренутно живе у заједници, док чињенични закључак о укупном износу у погледу којег опредељује висину доприноса за издржавање, односно одбија захтев тужиле за накнаду на име издржавања малолетне деце у ставу шестом изреке са позивањем на обавезу из уговора о кредиту, која терети зараду туженог, указује на непотпуно утврђење чињеничног стања у погледу могућности дужника издржавања да оствари додатне приходе, као и непотпуно утврђење чињеница у погледу тога да ли се на наведени начин на страни поверилаца издржавања остварује на наведени начин, најмање онакав стандард какав ужива обвезник плаћања накнаде за издржавање малолетне деце, при чему првостепени суд није приликом извођења закључка о висини доприноса за издржавање који премашује

потребе малолетне деце, имао у виду износ минималне суме издржавања, јер он износи 41.625,00 динара, а примењује се сходно решењу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, са применом почев од 1. фебруара 2023. године.

Са изложеног, у току првостепеног поступка није утврђено на који се начин одбијањем захтева преко досуђених од 20.000 динара месечно на име издржавања мал. ВВ и 15.000,00 динара месечно на име издржавања мал. ГГ штити најбољи интерес деце, јер првостепени суд своју одлуку заснива на обрачунатим егзистенцијалним потребама деце, уважавајући и кредитно задужење дужника издржавања, које је имало за сврху повећани стандард живота, а да није утврдио да ли је на наведени начин, за мал. децу, повериоце издржавања обезбеђен најмање такав ниво животног стандарда за децу какав ужива родитељ, дужник издржавања нити је имао у виду и могућност додатног радног ангажовања дужника издржавања у циљу обезбеђења потреба деце.

Из наведених разлога, првостепена пресуда је морала бити укинута у побијаном делу – ставу шестом изреке, на основу члана 392 став 2 Закона о парничном поступку те је одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

Како је укинута одлука у делу о главној ствари, то је укинута и одлука о трошковима поступка из става седмог изреке пресуде.

У поновном поступку првостепени суд ће на основу правилне примене одредбе члана 160 Породичног закона утврдити све битне чињенице које се тичу потреба малолетне заједничке деце, као поверилаца издржавања, и могућности тужиоца, као дужника издржавања, при чему ће водити рачуна о минималној суми издржавања, као и животном стандарду који ужива дужник издржавања, имајући у виду истражно начело прописано чланом 205 Породичног закона, руководећи се најбољим интересом малолетне деце у складу са цитираним одредбама, па ће и у том делу након потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања донети нову и правилну одлуку.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић